

Lípa

Lípa v Řecku

Řekové nazývali lípu zlatým stromem. V lípu byla proměněna nymfa Filyra, která naříkala nad postižením svého syna (narodil se napůl jako člověk, napůl jako kůň). Tento syn – Cheirón – se později stal léčitelem a matka, proměněná v léčivý strom, mu předala vědomosti o síle jejích listů a květů. Díky svému půvabu byla lípa zasvěcena bohyni Afroditě, bohyni krásy a lásky.

V příběhu o lásce dvou starých lidí, kteří se milovali celý život, byl muž – Filemon – proměněn v dub a jeho žena Baucis v lípu. Tyto stromy rostly vedle sebe a jejich listy si šeptaly o věrnosti a lásce.

Lípa u Římanů

Čaj z jejích květů pily ženy, které nemohly mít děti.

Lípa v Persii

Lidé si chodili pro věštby z lipové kůry. Tu prováděli Enareové, zvláštní bytosti (ani muži, ani ženy). Lipovou kůru rozdělily na tři části, splétali ji v prstech a pak rozvínovaly. Při rozvinutí kůry byla vyslovena věštba.

Symbol lípy

Symbolem lípy je ochrana. Její listy ve tvaru srdce značí přívětivost, upřímnost, štedrost a laskavost.

V Čechách jsou na vyznamenáních, na státní pečeti, prezidentské standartě a na bankovkách vyobrazeny ratolesti lípy. Najdeme je i na vojenských uniformách anebo erbech měst.

Lípa u Keltů

Keltové říkali lípě „strom osudu“. Když zahyne lípa, zahyne celý rod.

Lípa u Germánů

Byla zasvěcena bohyni plodnosti Freye.

Lípa u Slovanů

Byl to posvátný strom, matka, co dává vše potřebné. Z lipového dřeva se jednou za rok postavila a zapálila hranice jako symbol zahájení nového života. Lipové lýko sloužilo ke spoutání démonů.

Figurku z lipového dřeva nosili lidé pro štěstí. Kůra chránila před otravou,

listy chránily při kouzlech. Lidé věřili, že do lípy neuhodí blesk, proto ji vysazovali u domů. Lípa byla také vysazena při narození dítěte.

Význam lípy

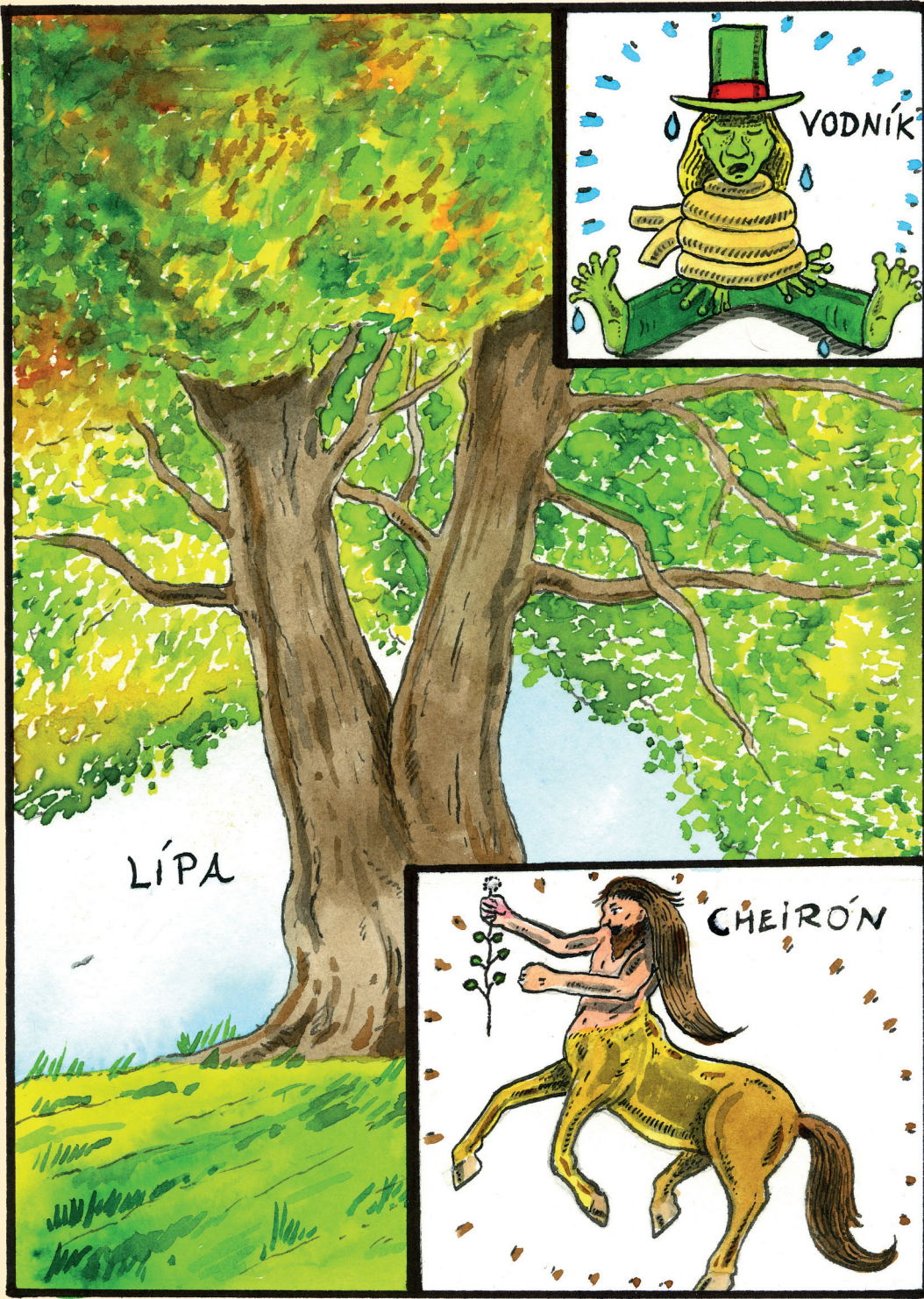
Lip je 35 druhů, dorůstají výšky 30–40 m. Mohou se dožít i 1 000 let. Lípa chrání půdu, proto se vysazovala kolem domů.

Lipové dřevo je snadno obrobitelné, proto se používá v řezbářství (sochy, oltáře, loutky, hračky), vyrábějí se z něj tužky, překližky, rýsovací prkna. V dobách minulých se z lipového dřeva vyráběly i štíty, zpevněné ještě lýkem nebo kůží. Takový štít měl bojovníka vždycky ochránit.

Dřevěné uhlí z lipového dřeva se používalo při výrobě střelného prachu.

Čaj z lipových květů se pije při nachlazení, slouží k vypocení, rozpouští hleny, snižuje horečku. Používá se i v případě onemocnění trávicího a močového ústrojí, při špatné funkci žlučníku. Z lipového dřeva se vyrábí aktivní uhlí, podávané při zažívacích poruchách.

Lípa patří mezi medonosné stromy. Med z lipových květů je světlý a voňavý.

LÍPA

VODNÍK

CHEIRÓN

Lípa v Německu

Lípa byla symbolem domova. Pro mladé lidi byla symbolem lásky, kolem lípy se tančily tance, probíhaly tam i svatební obřady. Provaz z lipového lýka byl symbolem pevného pouta mezi mužem a ženou. Pod lípou se konaly i soudy.

Lípy byly vysazovány také kolem studní, měly ochraňovat vodu.

Lípa v Čechách a na Moravě

Pod lípou se konala vesnická setkání, kázání i soudy. Při svatbě či jiné důležité rodinné události byla vysazena lípa. Když se tyto stromy sázely v ulicích do řad, znamenalo to ukončení války nebo usmíření mezi lidmi.

Lípě se říkalo Strom Matky Boží. Prý Panna Maria, když sestupuje z nebe, usedá na lípu. Podle jiné legendy lípa chránila Pannu Marii s Ježíškem a svatým Josefem při jejich útěku z Egypta (před zlým králem Herodem). Na větve lípy proto lidé zavěšovali svaté obrázky.

Provazem z lipového lýka bylo možno svázat vodníka (jiné provazy se rozpadly).

V roce 1848 byla lípa oficiálně vyhlášena českým národním stromem.

